

Suomen

Radiosähköttäjiliitto r.y:n ansiomerkkien jako

Liiton hallituksen lokakuun 12 päivänä 1960 pitämässä kokouksessa tekemän päätöksen mukaisesti jaettiin liiton kultainen ansiomerkki liiton 40-vuotisjuhlassa 19. 11. 1960 seuraaville jäsenille kiitollisuuden osoitukseksi heidän harrastuksestaan ja ansiokkaasta toiminnastaan liiton hyväksi:

No 6 esittelijä **Arvi Sinkkoselle**, joka on toiminut liiton äänenkannattajan, Radiosähköttäjälehtien vastaavana päätoimittajana 10 vuotta, ollut liiton hallituksen varajäsen 4 vuotta ja hallituksen jäsen 11 vuotta, jolloin viimeiset 6 vuotta liiton varapuheenjohtajana, sekä

seuraaville liiton perustajajäsenille, jotka edelleenkin ovat jäseninä liitossa:

No 7 viestijohtaja **Niilo Hämäläiselle**, joka on ollut liiton hallituksen varajäsenenä 6 vuotta, toiminut laivaradiosähköttäjänä 20 vuotta ja vuodesta 1947 alkaen edelleenkin Helsingin ilmailuviestiasemalla.

No 8 radiosähköttäjä **Aatto Kairiolle**, joka toimi liiton perustavan kokouksen puheenjohtajana, oli 1921 ja 1922 liiton varapuheenjohtaja ja 1925 sihteeri. Toiminut jonkin aikaa laivaradiosähköttäjänä ja 22 vuotta Puolustuslaitoksen rannikkoradioasemilla Viipurissa ja Turussa, ja

No 9 radiosähköttäjä **Nils Liljeforsille**, joka on toiminut laivaradiosähköttäjänä yhtäjaksoisesti yli 40 vuoden ajan ja on edelleenkin radiosähköttäjänä matkustaja-alus Ariadnessa.

MERIMIESELÄKELAKI TARKISTETTAVANA

Tammikuun 26 päivänä 1956 annetun merimieseläkelain mukaan on merimiestoimessa oleville järjestetty eläketurva vanhuuden ja työkyvyttömyyden varalta. Hyvin järjestettyyn eläketurvaan katsotaan vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeiden lisäksi kuuluvan myös perhe-eläketurvan, joten asiasta on tehty esitys eduskunnalle. Nykyistä merimieseläkelakia säädettäessä ei perhe-eläketurvaa katsottu nimittäin varovaisuussyistä voitavan vielä ottaa mukaan.

Harkittaessa perhe-eläkkeiden tarpeellisuutta merimiestoimessa olevien kohdalla on syytä pitää mielessä, että merimiestoimessa oleva joutuu ammatinsa vuoksi jatkuvasti olemaan poissa kodin piiristä, minkä vuoksi puoliso joutuu yksin kantamaan vastuun perheen asioiden hoidosta. Tämän johdosta on puoliso yleensä täysin kytketty kodin piiriin ja hänen mahdollisuutensa varautua huoltajan kuoleman aiheuttamiin muutoksiin ovat tavallista rajoitetummat. Laivanvarustustoiminnan luonteen vuoksi ei työnantajalla myöskään yleensä ole mahdollisuutta sijoittaa leskeä palvelukseensa niinkuin muilla aloilla yleisesti tapahtuu.

Merimieseläkekassan toiminta-aikana on kerätty tilastollisia tietoja ja suoritettu vakuutusteknillinen tutkimus, joka osoittaa, että merimieseläkkeitä koskevat laskelmat oli alkuaan suoritettu riittävän tilastopohjan puuttumisen takia varovasti. Nyt onkin osoittautunut, että ennakoarvioon perustuneesta, tähän mennessä käytännössä olleesta 12%:n kokonaismaksusta näyttää jäävän niin suuri ylimäärä, että pelkästään sen avulla on mahdollista kustantaa ilman muuta lisärahoitusta perhe-eläke, sikäli kun sen taso pysytetään suhteellisen alhaisena. Kun perhe-eläkejärjestelmä näin ollen ei tulisi merkitsemään kenellekään osapuolelle lisärasitusta yli sen, mihinkä merimieseläkelakia säädettäessä oltiin varauduttu, ovat työmarkkinajärjestöjen edustajat merimieseläkekassan hallituksessa olleet yksimielisiä siitä, että merimieseläkelakia olisi muutettava siten, että perhe-eläkettä koskevat määräykset liitetään lakiin.

Perhe-eläkkeeseen oikeutettujen piiri ehdotetaan määriteltäväksi käsittämään ne omaiset, joiden voi-

Esko Tanskanen:

Viestiverkoston kehitys ja sen vaikutukset kulttuurin hermostona

(Liiton 40-vuotisjuhlassa pidetty esitelmä)

Sanotaan, että ihminen on laumaeläin. Ehkäpä ihmisen valtava mahti maapallolla perustuu juuri tuohon laumaeläimen luonteeseen, vaikka toisaalta sama syy lieenee aiheuttanut ihmiskunnan kehityskäyrään masentavan näköiset aallonpohjat. Massojen paineella on tuo käyrä tehnyt heilahtelujaan vuoroin nousu-, vuoroin laskusuuntaan, keskimääräisesti kuitenkin irrottautuen aina ylemmäksi ja ylemmäksi elämän tasosta. Varhaisina villi-ihmisen kautena ihminen pystyi toteuttamaan laumaeläimen luonnettaan tuskin enempää kuin perheen tai suvun piirissä. Eikä hedelmän ottamiseen puusta tai saaliin sieppaamiseen paljain käsin laumaa tarvittukaan. Mitä vähemmän jakajia, sitä helpompi saada vatsansa täyteen. Vasta pysyvemmän asutuksen mukanaan tuoma kulttuuri on vuosituhansien kuluessa laajentanut laumakäsittien suvusta heimoksi, heimosta kansaksi, kansasta kansojen yhteisöiksi. Vain laumaan liittyminen tekee mahdolliseksi yksilön erikoistumisen, ja toisaalta mitä enemmän yksilö erikoistuu, sitä suuremmasta laumasta hän tekee itsensä riippuvaksi. Juuri nuo piirteet, yhä pitemmälle menevä erikoistuminen ja aina laajeneva yhteisö, ovat luonteenomaisia sille valtavalle kehityksen kaudelle, jota paraikaa elämme. Auto, radio ja televisio eivät ole vain sattumalta sivistyksen symbooleja, vaan eräs oleellinen osa niistä konkreettisista kanavista, jotka liittävät yksilön yhteisöön. Kaikissa moninaisissa muodoissaan yhteydenpitovälineet ovatkin ilmeisesti kehityksen ehdoton edellytys. Kulkuvälineitä voitaisiin verrata ravinnonsaantijärjestelmään, kun taas viestiverkosto muodostaa yhteisön sekä aineellista että henkistä kehitystä ohjaavan hermoston.

Suppean lauman suppeat velvoitteet pystyttiin muinoin välittämään merkkitulien ja rumpujen avulla. Tiedotusten asiasisältö oli luonnollisesti hyvin rajoitettu. Varhaisimmat kirjainlennätimet, useita soiturivejä käsittävät järjestelmät, olivat käytössä jo muutama vuosisata ennen Kristuksen syntymää, mutta kiinteitä, optisiin järjestelmiin perustuvia lennätinverkostoja alkoi kuitenkin muodostua vasta 1700-luvun lopulla. Korkeille pai-

koille sijoitetuissa torneissa käänteli sen ajan ammattiveli semafoorimerkkejä eri asentoihin, toisen taas tähystellessä vasta-aseman merkkejä kaukoputken avulla. Yhteydenpito on luonnollisen säähaltijan armoilla. Lähetit, sanansaattajat, olivat varmempi keino tietojen perille toimittamiseksi.

Vuosituhausien kuluessa tapahtunut kehitys merkkitulista vilkkulamppuihin ja merkkisavuihin semafoorisauvoihin ei ainakaan nykyihmisen kanalta katsoen osoita suurtakaan edistystä. Ihmisen uteliaisuus ja kokeilunhalu usein mitättömiltä näyttävien asioiden parissa avasi kuitenkin tien sille valtavalle kehityksen aikakaudelle, jota paraikaa elämme. Luonnontieteiden tutkimus, fysiikan ja kemian lakien keksiminen oli kaiken alkuna. Sähkölennäntimestä tuli tuon kehityksen hermorunko.

Kaikki alkoi kipinästä. Aluksi se saatiin meripihkaa tai lakkatankoa kissannahkaan hangaten, sittemmin erilaisia metalleja liuokseen upottamalla. Sähkökipinä oli aluksi oikukas, sitten oppivainen, nöyrä ja ennenkaikkea nopea. Se pystyi kulkemaan metallijohtimia pitkin paikasta toiseen. Sen päästyä leikkikehästä pantiinkin se asialle naapuriin. Aluksi se ei osannut muuta kuin liikauttaa johtimen päässä olevan metallikuulan kyljessä silkipaperisuikaletta, mutta kun johtimia laitetiin kirjainten lukumäärää vastaava kimppu, saatiin jo perille mikä viesti tahansa. Mutta vain naapuriin, ei kauemmaksi. Paristasadasta metrillä pariin kilometriin sen taivallus piteni silloin, kun vasta-aseman johtojen päät keksittiin upottaa sähköä johtavaan liuokseen, ja sähkövirran aikaansaat kaasukuplat välittivät kirjain kirjaimelta viestin. Osasipa sähkökipinä antaa silloin jo hälytyksenkin merkiksi viestiyhteyden alkamisesta. Yhden johtimen pää yläpuolella oli nesteessä vipuvarren päässä kumollaan kuppi, johon kerääntyneet kaasukuplat kohottivat herkkää vipua päästään taitavasti tasapainoitettua kuuluaan putoamaan hälytyskellon salvan päälle.

Tuo sähkökipinän ensimmäinen riemunpäriä ei kuitenkaan kauaksi kantanut, eikä näillä sen ensi yrityksillä ollut mitään käytännön merkitystä. Vasta sitten, kun (1800-luvun alkupuoliskolla) havaittiin sähkövirran vaikutus magneettineulaan ja tärkeimmät sähkömagneettiset ilmiöt saivat selityksensä, alkoi ns. neulalennätin välittää viestejä monien kilometrien pituisilla yhteyksillä. Sähköttäjän työ oli silloin magneettineulan liikkeen seuraamista, sen poikkeamat keskiasennosta oikeaan ja vasempaan muodostivat plus- ja miinusmerkkiihdistelmiä, jotka tulkittiin kirjaimiksi.

Useita neulalennätinsysteemejä oli jo käytännössä silloin, kun amerikkalainen maalari Samuel Morse 1840 kehitti usean vuoden kokeilujen jäl-

daan yleensä katsoa olevan eniten tällaisen eläkkeen tarpeessa. Sen tulisivat pääasiassa muodostamaan vakuutetun puoliso ja 18 vuotta nuoremmat lapset.

Perhe-eläkkeen suuruudeksi ehdotetaan lesken ja täysorvon osalta 40 % ja muun lapsen osalta 20 % siitä vanhuus- tai työkyvyttömyyseläkkeestä, jonka edunjäntäjä kuollessaan olisi ollut oikeutettu saamaan, mikä on korkein määrä, mihinkä käytettävissä oleva rahoitus näyttää riittävän.

Puheenjohtaja Nuotio ja toiminnanjohtaja Koivisto luovuttavat ansiomerkin N. Liljeforsille. Merkinsaaja keskellä.

A. Kairio

N. Hämäläinen

A. Sinkkonen

keen paperiliuskaan pisteitä ja viivoja painavan koneensa, joka muutamassa vuodessa valloitti maailman. Viime vuosisadan puolivälissä muodostivat morsekoneet lankoineen jo hyvin merkittävän alun kaupunkia ja maita yhdistävälle viestijärjestelmälle. Yksinkertaisena ja varmana säilyttikin morsekone valta-asemansa runsaat 100 vuotta. Vasta viime vuosikymmenellä se sai luovuttaa langan toisensa jälkeen, siirtyä ensin pöydän nurkkaan, pöydän nurkasta museoon. Tilalle tulleet tuhatniveiset laitteet, valmiita kirjaimia takovat teleprinterit, eivät suinkaan suorittaneet valloitus- taan hetkessä, vaan jo morsekoneen nuoruuden ajoilta ne löytävät itselleen esi-isän. Muutkin tele- suvun menestystä saavuttaneet sivuhaarat, tele- fooni, telefoto, vieläpä televisioikin, alkoivat kehi- tyksensä viime vuosisadan puolella. Miltei jokaista kemian, fysiikan ja mekaniikan alalla tehtyä keksintöä on yritetty niveltää johonkin näistä, joskus korvaamaan konstikas laitos yksinkertaisemmalla, joskus päinvastoin, tavoitteena aina suurempi var- muus, suurempi nopeus, laajempi tiedoituksen aihepiiri.

Maasta maahan, maanosasta maanosaan, yli mai- den ja merien on tämä kulttuurin hermosto haar- ansa ulottanut. Yksinkertaisia metallijohtoja olivat nuo hermostäikeet alussa, eikä niillä kovin pitkälle pistettä ja viivaa, puhuttua sanaa, painettua tekstiä tai käsipelillä veivattua kuvaa saatu välitetyksi. Kehityksen täytyi ulottua niihinkin. Siirryttiin avojohdoista kaapeleihin, välivahvistimet ja moni- yhteysjärjestelmät pidensivät säikeistöä ja laajensivat käyttömahdollisuuksia.

Lankalennättimen kaudella oli viestiverkoston vaikutus tavallisen arki-ihmisen elämään pää- asiassa välillinen. Järjestyneenkään yhteisön jokai- seen yksilöön se ei ylettynyt. Sanomalehtien kautta sai ihminen tänään tiedon eilispäivän ta- pahtumista. Vasta radion kehitys ja ennenkaikkea sen henkisiä tarpeita palvelevat muodot, yleis- radio ja televisio, ovat liittäneet jokaisen kulttuu- rin tuntumassa elävän ihmisen kiinteästi tuohon suureen laumakäsitteeseen, joka ulottuu kautta planeetan — ihmiskunta.

Vaihe vaiheelta on tähän olotilaan tultu. Lankalennättimen kehitysvaiheet toistuivat samassa jär- jestyksessä langattoman yhteyden kehityksessä. Ensin leventelivät eetterissä morsemerkit, pian niiden rinnalle kuitenkin kiilasivat puhuttu sana, painettu teksti, kuvalennätin ja lopulta televisio, jonka vaatimattomat ensi yritykset olivat myös tapahtuneet lankoja pitkin.

Olisi mielenkiintoista antaa esitys — vaikkapa ääninäyttein — radion viestiyhteyksistä, istua vas- taanottimen ääreen ja kiertää kondensaattoria pieni kaista sieltä, toinen täältä, työntää ikäänkuin lääkärin herkkä sondi kulttuurin hermorunkoon. Voisimme kuulla: tuossa takoo teleprinter, tuossa sen rumäänäinen pikkuserkku hellenschreiber, tuossa jauhaa kuvalennätin — huomisen päivän lehdestä saamme nähdä, kenen naamaa siinä valonsäde pa- loittelee, tuossa puhutaan monella kanavalla yhtä- aikaa maanosasta toiseen salaamistarkoituksessa se- koitettua puhetta käyttäen, tuossa yhtenä käsittä- mättömänä kimpuna moniyhteyslennätin, josta vastaanottolaitteet seulovat puheen, tekstin, kuvan, kunkin eri lokeroon, tuossa moninaisin syste- mein radiomajakat ohjailevat laivoja ja ilma-aluk-

sia, siellä täällä kaista, missä vielä satavuotiaat morsemerkit lähtevät ilmoille rannetyönä, tuossa sääkarta, tuossa aikamerkit, tuossa sputnik. Ja siellä jossain jaksolukuskaalan yläpäässä kaikkea mahdollista, aina pirssiautoista poliisiin ja tutkan tunnustelevista säteistä radiolinkkien kapeisiin ki- loihin. Jokaisessa mahdollisessa välissä virtaa maail- man kaikilla kielillä yleisradion jakama hengen ra- vinto suoraan ihmisestä ihmiseen. Yhä laajenee ja lisääntyy niiden tirkistysaukkojen — televisiokana- vien — määrä, joiden kautta miljoonat silmät nä- kevät maankolkasta toiseen.

Sähkökipinä on todella ollut oppivainen! Entä sen isäntä, ihminen? — Ehkäpä hän on tyytyväinen rakentamansa viestiverkoston toimin- taan aineellisen kehityksen ohjailussa. Mutta mi- tenkähän mahtaa olla sen hengen ravinnon laita? Yksilöhän on ikäänkuin elettyjen kokemusten ja aivoihin lataantuneiden mielikuvien summa kerrot- tuna perintötekijöillä. Tuo perintötekijöiden muodostama kerroin on biologisen kehityksen hitaasti pyöriivään rattaaseen sidottu tekijä, mutta sen osuus yksilön kehityksen kaavassa jää aina pienemmäksi ja pienemmäksi, sillä sanan ja kuvan, tiedon ja aatteen siirtyessä valon nopeudella maapallon kol- kasta toiseen kasvaa aivoihin iskeytyvien mieli- kuvien määrä suoraan verrannollisessa suhteessa kehityksen kulkuun. — Ihminen muuttaa ympä- ristöönsä ja ympäristö muuttaa ihmistä. Mutta mi- hin rajoittuvat ympäristötekijät välimatkojen supis- tuessa? Missä on raja ympäristön tarjoamien mieli- kuvien runsaudelle? — "Niit" ennen isoni lauloi kirvesvarvasta vuollessaan, niitä äitini opetti vää- tessänsä värttinätä." Näin selkeä oli muinoin ih- misen kulttuuriperinne. Entä nyt — ja tulevai- suudessa? Jo nykynuoriso imee ideologiansa lo- puttoman runsaista valtasuonista, jotka eivät ra- joitu kodin, kotiseudun, edes kotimaan piiriin. Runsaudessaan tuo aiheisto voittaa tuhatkertai- sesti isän laulun ja äidin opetuksen, mutta siitä puuttuu täydellisesti se eheys, minkä kotiympäristö muinoin ihmisieluun istutti. Ristiriitaista on se hengen ravinto, mikä näissä nykyisissä valtasuo- nissa virtaa. Viatonta viihdettä, tietoa, ajatuksen aihetta, mutta näiden kehittävien ja ihmiskuntaa yhdistävien herätteiden kanssa kilvan jaetaan niitä pitkin myös pulsseja, jotka takovat ihmisestä esiin tarpeetonta muinaisperintöä, sellaistaakin, joka sopii nyky-yhteisöön yhtä huonosti kuin kivikirves kellosepän työkaluksi.

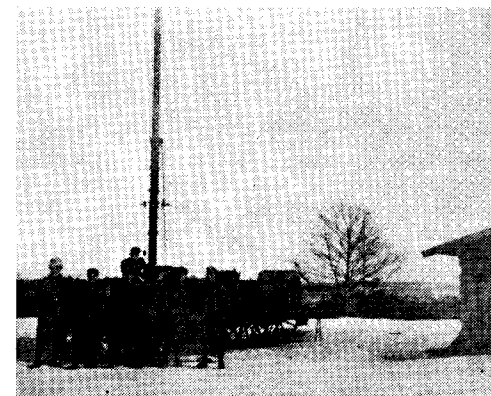
Vähäinen ei liene tämän ihmiskuntaa yhdistävän hermoston osuus nykyisessä maailmanpolitiikassa. Miltei jokainen yksilö on monin säikein liitetty tähän yhteiseen hermorunkoon, joka kahtena val- tavana päähaarakeena, itä ja länsi, kulkeutuu sinne, missä sen pitäisi päätyä pikkuaivoihin. Mutta niitä ei ole, isoista puhumattakaan. On kuin lauma asentajia leikkisi valtakaaapelin päässä tie- täen, että jokainen nyrkinkisku, jokainen uhmaava sana ja vakuuttava ele yltää samanaikaisesti satoi- hin miljooniin ihmiskunnan soluihin, joissa luke- mattomat releet kääntyvät suuntaan tai toiseen, kuristaen tai lamaannuttaen. Kuin horkkatautinen on ihmiskunta näine uusine hermoineensa.

Kuinka voisi muuten ollakaan! Kullakin maail- man kolkalla on säädelty aatteiden herkkä koneis- ton pohjavirrat ja viritetty resonanssiipiirit erilai- sille arvoille, ja vain harva koneisto toimii yhtei-

RASKAS KENTTÄLENNÄTINASEMA

Tähtitorninmäellä vv 1918–1919

Pääkaupunkimme keskustassa Tähtitorninmäellä, lähellä tunnettua kuvanveistäjä Stigellin "Haaksi- rikkoiset"-patsasta toimi lyhyehkön ajan vv 1918—1919 armeijan "Kipinälennätinlaitoksen" radio- asema, ns. raskas kenttäsema. Aseman olivat pys- tyttäneet v. 1918 maassamme sotineet saksalaiset nk. Itämeren Divisioonan viestijoukot. Kun sak- salaisten, hävittyään I Maailmansodan, oli Entente- valtojen määräyksestä poistuttava maastamme, siir- tyi asema maamme puolustusvoimien haltuun. Van- hempi viestimiespolvi muistaa hyvin nk. kevyet hevosajoneuvoilla liikkuvat kenttäasemat, joita pit- kän aikaa käytettiin koulutuksessa. Raskas kenttä- asema oli kantokyvyltään tehokkaampi, muistaak-

seni 60—80 km. Sen antennimasto oli kuten edellämainitussakin kokoonpantava, periskoopin ta-

seen signaaliverkkoon kytkettynä samalla tavoin kuin ennen — yksinomaan kansallisista herätteistä ohjauksen saaneena.

Mutta ihminen on mukautuvien kaikista eläi- mistä. Ilman tätä mukautumiskykyä se olisi edel- leenkin eläimen tasolla. Ihmiskunta on tottuva näi- hin hermoihinsa. Yhtä ja toista ihmisessä turtuu ja kuoleentuu, jotain uutta kehittyy tilalle, samalla kun siellä valtakaaapelin yläpäässä alkaa vähitellen säie liittyä säikeeseen, muodostaen edes jonkin- laisen nystyrän alkuna yhteisen aivokoneiston kas- vulle. Nimitämme tätä vaihetta kylmäksi sodaksi, vaikka sille ominaiset voimakkaat pulssit polttavat sulakkeita, aiheuttavat jännitteiden ylilyöntejä ja aikaansaavat palaneen käryä siellä ja täällä.

Ihminen on rikkonut rakennelmansa tämän tästä, mutta aina hän on ne korvannut uusilla, muuttuneisiin oloihin paremmin soveltuvilla. Eikä liene nytkään aihetta sen pahempia povata. Ihmis- kuntaa yhdistävän hermoston tiimoilta tulevia tä- hystellessä voi nähdä jopa valonpilkahduksenkin. Annetaanpa ajatuksen vähän hurjastella ajassa eteenpäin. — Elämme avaruusaikakauden kynnyk- sellä; ehkäpä se sukupolvi, joka tulevaisuudessa matkustaa planeetasta toiseen, ei enää tunne eroa maan asukkaiden kulttuurissa eikä kielessä. Yh- teyksien puute synnytti muinoin kulttuurien eri- laisuuden ja kielten kirjavuuden. Yhtä luonnolli- selta tuntuu, että välimatkojen menettäessä mer- kityksensä maapallon asukkaat tulevat saamaan yhteisen kulttuurin ja ennenpitkää myös yhteisen kielen. Se ei ole mikään nykyisistä kielistä sellai- senaan, ei liioin keinotekoisesti tehty, vaan se syntyy itsestään luonnollisen kehityksen tieltä. Uusien sanojen synty on suhteessa kehityksen nopeuteen ja sana kulkee kehityksen kärjessä, tulee koko ihmiskunnan yhteiseksi omaisuudeksi paljon ennen kuin sitä tarkoitteleva keksintö, kä- site, aate, teollisuustuote, muotivirtaus tai mikä tahansa. Kielimiehemme ovat tutkineet hellin sor-

min jopa vuosituhansien takaisia kielten yhteisiä alkujuuria, mutta näihin uusiin tulokkaisiin, uusiin sanoihin nähden he ovat ottaneet kitkijän amma- tin. Yhä kiivaammassa tahdissa lentää kuitenkin aidan yli uutta siementä ja aitakin lahoo. Saat- taapa olla, että tulevaisuudessa yhteisistä lähteistä kasvatuksensa saaneen polven kielimiehet eivät ole enää kitkijöitä vaan yhteisen kieliviljelmän vaali- joita. Eiköhän tässäkin ihminen toteuttane lauma- eläimen luonnettaan, niinkuin se aina on tehnyt. Esi-isiemme lauma oli heimo, meille se on ollut kansa, lastenlapsillemme se on oleva ihmiskunta.

Meidän aikamme ihminen ei tätä halua tunnus- ta — vielä. — Ne vanhat ja rakkaat pohja- virrat sekä resonanssit! Kuitenkin hän halusta kat- selee Eurovision ohjelmaa, odottaa "terravision" kehitystä, suunnittelee ulkomaan matkoja, mutta — kieltää jyrkästi olevansa laumasielu. Vapaasta tahdostaan hän harkitsee pesukoneen ja jääkaapin ostoa, ulkopuolisen havaitsijan ilmeillä hän povaa tänään sotaa, huomenna rauhaa ja arvostelee YK:n toimintaa. Hän ei tajua olevansa vain rele, joka reagoi saamilleen pulseille, hän ei huomaa ole- vansa jo jäsen siinä laumassa, joka ulottuu yli mantereiden — aina mustasta Afriikasta keltaiseen Kiinaan. Pahinta peläten hän herkistyneenä odo- ttaa ihmiskuntaa yhdistäviä herätteitä — sieltä valtakaaapelin yläpäästä.

Ehkäpä se tulevaisuuden ihminen, joka avaruus- aluksesta käsin katselee tätä pienenä planeet- taansa, näkee jo jotakin. Ehkä hän tajuaa koko ihmiskunnan historian — taistelusta taisteluun — pyrkimykseenä aina sama: yhteensulattaminen. Eh- käpä siellä maankamaralla seisoo nyt ihminen — hämillään — käsissään ruostuneet aseet, joita hän ei enää tarvitse. Aseet eivät pystyneet ihmiskun- taan yhteenliittämään. — Sähkökipinä sen teki.

Henkilöt kuvassa vasemmalta oikealle: Heles (Helenius), Nordman, Elomaa, Eskola, Hirvonen ja Lehtinen.

painen, vastapainolangat oli Tähtitorninmäellä kiinnitetty osaksi puihin ja jopa lyhtypylväaseenkin. Moottori- ja vastaanotto- sekä lähetinlaitteiden vankkurit oli sijoitettu pieneen laudoista rakennettuun mökkiin, jota lämmitettiin rautatievaunun kaminalla. Tammikuun pakkasen paukuessa nurkissa oli mökissä melko viileät oltavat, mutta istumalla kaminan ääressä mantteli päällä ja huopatossut jalassa, jotka kuuluivat miehistön varusteisiin ja tietysti kuulokkeet korvilla, hoidettiin silti päivystystehtävät. Mökin seinällä koreili ensimmäisen maailmansodan rintamia kiertäneiden saksalaisten viestimiesten mielialoja kuvaava tekstaus "Parole Heimat", jonka tilalle ripustimme kotoisamman lauseen "Tervetuloa tupahan Matlaiseen majahan". Asemalla oli järjestetty säännöllinen päivystys yövuoroinen ja aseman henkilöstönä oli 6 sähköttäjää, varaväpeli H:n toimissa esimiehenä. Työskentely oli pääasiassa kuuntelua. Silloin tällöin pidimme yhteyttä jäänmurtajiin mm. Väinämöiseen ja kerran pääsimme yhteyteen myös Suursaaren radioaseman kanssa. Vastaanottimena oli tietysti kiteellä varustettu kone (kiteen vastaanottoa paranneltiin vuolemalla puukolla sen pintaa) mutta putkivahvistin ns. Verstärker oli jo tullut sodan aikana käytäntöön ja sellainen laite oli myös raskaalla kenttäasemalla vahvistamassa etterin ääniä, mutta osittain myös antamassa valoa, jota tuikki sen pyöristä aukoista. Yleisradiotoimintaa ei silloin vielä tunnettu, mutta morsesähkötystä oli jo melko paljon. Itäisen naapurin asema TSR (Tsarskoje selo) oli usein äänessä, jonka lähettämiä CQ-lähetyksiä (Vsem, vsem... = kaikille...) oli harjoitusmielessä helppo vastaanottaa kun asema oli teholtaan voimakas. Oikean ajan saimme saksalaiselta Nauenin suurasemalta (POZ), joka myös kuului hyvin, mutta olipa ajan osoittajana lähistöllä myös eräänlainen optillinen lennätin — Tähtitornin masto, johon päivittäin kohosi hieman ennen puoltapäivää iso pyöreä kiekko, joka laskettiin alas kellon ollessa tasan 12.00. Vahakantinen sotilaspäiväkirja, josta allekirjoittanut on poiminut näitä muistelmia, si-

SAILOR'S HOME SÄÄTIÖN MERIMIESKOTI VIHITTY

Joulukuun 1 päivänä 1960 vihittiin Helsingissä tarkoitukseensa Sailor's Home Säätiön merimieskoti, joka sijaitsee Katajanokalla Linnankatu 3. Aikaisempi, samalla paikalla sijainnut merimieskoti, joka perustettiin jo 1907, tuhoutui 6 p:nä helmikuuta 1944 pommituksessa.

Säätiöllä on muodostetusta kiinteistöosakeyhtiöstä 1/3 ja rakennuksen kaksi ylintä kerrosta kuuluvat Säätiölle. Niissä on sekä 2 että 4 hengen huoneita yhteensä 66 hengelle. Lisäksi on mahdollisuus tarvittaessa sijoittaa 40 lisävuodetta kahvilaan. Huoneet ovat tilavia ja viihtyisiä. Melkein koko kalusto on saatu lahjoituksina.

Vihkimistilaisuuteen oli saapunut runsaslukuinen joukko merenkulkua lähellä olevien piirien edustajia, joille Säätiö tarjosi kahvit. Sailor's Home Säätiön puheenjohtaja, merikapteeni Eric Edgren, esitettään ensin ruotsiksi ja sitten suomeksi historiihin Säätiön toiminnasta ja ponnistuksista uuden merimieskodin aikaansaamiseksi, ja kiitettään lukuisia lahjoittajia sekä naistoimikuntaa Säätiön saamasta tuesta, julisti lopuksi uuden merimieskodin tarkoitukseensa vihityksi.

Osaltaan on se "häpeä" — käyttäkömme kapteeni Edgrenin tilaisuudessa lausumaa sanaa — ettei Helsingissä ole ollut merimieskotiä, nyt poistunut, joskaan juuri avattu merimieskoti ei riitä vielä kokonaan tyydyttämään merenkulkijain tilapäistä asunnontarvetta Helsingissä.

Toivotamme Sailor's Home Säätiön merimieskodille onnea ja menestystä työssään.

sältää muitakin mielenkiintoisia yleistietoja noilta itsenäisyytemme alkuvuosilta: 16/2 -19 haudattiin Virossa kaatuneita Pohjan poikia; 18/2 -19 tapahtui Vasikkasaarella suuri räjähdys (aseman masto kallistui ja oli vähällä katketa); 27/2 -19 leipäannos tulee 1 p:stä maaliskuuta olemaan 260 gr., aikaisempi oli 160 gr. päivässä; 28/2 -19 asemalla vierailivat kpt. Teräskivi ja Tallinnan radioaseman päällikkö ylliluutn. Olbrei; 5/3 -19 uusi asematalo vihittiin juhlallisesti; 10/3 -19 tässä kuussa on asevelv. kutsunta ikäluokille 1897—1898, jne. Lopuksi mainittakoon, että sotamiehen palkka oli silloin 30 mk kuussa, mutta esim. elokuvalippukin maksoi vain 2 mk.

Raskas kenttäasema toimi mainitulla paikalla vaajan vuoden, sillä 20 p. maaliskuuta 1919 se purettiin ja miehistö siirtyi jatkamaan palvelustaan Santahaminaan.

V. Heles

Musta lista

käy tarpeettomaksi,
jos maksamaton jäsenmaksusi
on postitettu ennen 31. 12 1960

Kukkapalvelu

on aina käytettävissä!

ERÄS MERKKIPÄIVÄ

Kirj. Leo Suutarinen

Ryhtyessäni näin vuosien takaa lyhykäisesti kuvailemaan erään merkittävän keväisen päivän tapahtumia suomalaisten merenkulkijain internaatissa Man-saarella vuonna 1943, on aiheellista mainita eräitä pohjustavia seikkoja. Ensinnäkin, että vankileiri sijaitsi mainittuna ajankohtana Irlannin meressä töröttävän saaren pohjoisnokassa, tarkemmin sanottuna Ramsey-nimisen vähäisen kaupungin liepeillä, alavalla, hiekkapohjaisella, kasvillisuutta vailla olevalla sekä koleiden tuulten alati pieksämällä merenrantakaistalla. (Siis mitä soveliaa sijoituspaikka.) Toiseksi, etteivät kaikki viime suursodan merkeissä Man-saarellekaan internoidut suomalaiset miehet olleet rehellisiä, pesunkestäviä merimiehiä, vaan heidän joukostaan löytyi kaiken maailman pummeja, jopa poliisi- ja sotilaskarkureitakin. Ja tietystikin iso nippu poliittisia hahattelijaita, jotka esiintyivät komeasti epäilyttävän demokraattisen aatteen esitaistelijoina kaksinkertaisen piikkilanka-aidan saartamassa yhteiskunnassa. Kolmanneksi, että koko kysymyksessä olevaa merkkipäivää edeltänyt aika leirillä, osapuulleen yksi vuosi ja neljä kuukautta, oli kulunut keskinäisessä riitelystä, juonittelusta ja kahinoimisesta, mistä menosta vastuu lankesi yksinomaisesti kotikommunistiemme heiveröisille niskoille. Neljänneksi, toimin lähes koko internointiajan, kolme vuotta, suomalaisleirin deputy camp leader'inä, suomeksi apulaisjohtajana, missä ominaisuudessa jouduimme paremmin kuin yksikään toinen seurailemaan leirin sisäisiä tapahtumia ja mielialoja väen parissa, sekä yrittämään ylläpitää joltitakaan järjestystä.

Keväällä 1943 meitä oli Ramsey'n leirillä enää noin sataviisikymmentä päätä, noin kahden ja puolen sadan haksahdettua lähtemään erilaisiin ja sangen epäilyttäviin työpaikkoihin Brittien saarilla. Englantilaisen viranomaisten harjoittama värväyspolitiikka, minkä hyväksyttävyyttä oli erittäin kyseenalaista, oli kantanut runsaan hedelmän edellä mainittuna aikana. Tulkoon mainituksi, että kaikkein ryhdyttömimmät ja laiskimmat tyypit kelpasivat parhaiten brittiläisen imperiumin palvelukseen, ja sitä tietä mieskato lankesi jäljelle jääneiden eduksi. Siitä huolimatta leirillä löytyi vielä keväällä kyseisenä vuonna parisensikymmentä seläistä "demokraattia", jotka pelkällä läsnäolollaan ylläpitivät epäterveellistä jännitystä leirillä. Muutamat heistä olivat alentuneet engelsmannin vikitelyssään ryhtymään vakoilijoiksi. Päivät he kuuntelivat asinkorvansa höröillään tovereittensa keskusteluja, kertoen kaiken tärkeimmän kuulemansa öisin englantilaisille intelligenssi-upseereille leirialueen esikunnassa, missä heitä Tommin (sotilaan) opastamina ja pimeän turvin käytettiin. Vihdoin katsomme aiheelliseksi mainita, että paria päivää, tai vuorokautta ennen otsikoitua merkkipäivää oli jäljellä olevia kotikommunisteja hieman rökitetty. Muutamat leirin vahvimmita ja kumma kylläkin, samalla isänmaallisimmista miehistä olivat erään perämiehen johdolla kiertäneet yön selkään niissä huoneissa, joissa maailmanrauhan rakentajat parast' aikaa vetelivät rauhattomia uniaan, sekä vähän kutitelleet heitä. Mitään hengenvaarallista ei kui-

tenkaan ollut yhdellekään uhrille sattunut. Tämä leirin supisuomalaisen ja, kuten sanottu, isänmaallisen väenosan vähäinen nousu katsottiin kotikommunistien piirissä rikosluontoiseksi tekoseksi, mikä piti kostaa. Oma petturuus, mitä juuri suomalainen mies on aina vihannut, ja mitä hän tulee aina vihaamaan, unohdettiin.

Huhtikuun päivä, sunnuntai, oli valjennut ihmehen kauniina ja rauhallisena. Ei tuullut juuri lainkaan, ja aurinko paistoi. Joka-aamuinen roll-call, nimenhuuto oli sujunut normaalisti, rauhan merkeissä. Ja kuitenkin ilmassa aivankuin leijaili jännitystä, jonka laatua kukaan ei kyennyt tarkoin selittämään. House (hausi) numero kahdeksan (Kasin) ulkoportailta sattui sitten äkkiarvaamatta näytelmä, mikä sysäsi tapahtumat alkuun. Rotevatekoinen Puukko, se oli nuoren miehen kovalta kalskahtava nimi, saapui house Kypmistä käsin Kasin edustalle, nousten ikäänkuin jotakin etsien porrastasanteelle. Siinä hän kohtasi erään sisäältä tulleen kotikommunistin, jota hän sanoo sanomatta kumautti nyrkillään "turpiin", kuten termi kuuluu. Lyödyn suupieli aukesi, ja verenvuoto seurasi. Verta valui yks' kaks' melkoinen lätkäkkö betoniselle tasanteelle. Puukko jatkoi matkaansa jonnekin, kuritettu kotikommunisti puolestaan häipyi johonkin varjoisaan paikkaan haavaansa nuoleksi-maan. Tämä oli varsinainen alkunäytelmä aamu-päivän tapahtumille.

Olin virka-asioissa house Kypmissä, joka sijaitsi vähän syrjemmällä. Poistuessani sieltä kaikki vaikuttivat varsin rauhalliselta. Mutta ehdittyäni ulkoportaille ja vilkaistessani sen rakennuksen suuntaan, missä osastot Seiska, Kasi ja Ysi sijaitsivat, havaitsin heti jotakin tavallisuudesta poikkeavaa tapahtuneen. Kasin portaitten edustalla oli pieni "kansankokous", minkä merkitystä en tiennyt enkä arvannut. Yksi mies näkyi makaavan betonisella jalkakäytävällä, toisten kuhistessa hänen ympärillään. Ja asfalttisella pihamaalla, mikä levisi rakennusten ja leirialuetta saartavan piikkilanka-aidan välissä, käyskenteli ikäänkuin pientä ympyrää kiertäen mies, joka heti veti koko huomioni puoleensa. Tunsin miehen Kasin viidennessä ja samalla ullakkokerroksessa omassa huonekopissaan asuvaksi Kalle Salmiseksi. Eikä minun tarvinnut kuin kerran vilkaista mieheen, kyetäkseen käsittämään, mistä oikein oli kysymys. Ja muutamat hänen kovalla äänellä julistamansa sanat selvittivät asian lopullisesti. Kalle Salminen, joka jo aikaisemmin kotimaassa ollessaan oli joutunut poliisin kanssa tekemisiin, kuten paljon sanova sanonta sanoo, oli epätavallisessa asussa — pyhäpukunsa, tummansinistä sheviot'ia, yllään. Valkoinen paita hohteli puhtauttaan, mutta sen kaulus repsotti rennosti auki, solmiota ei ollut. Lisäksi parhaat puolikengät, muistaakseni mustat, jaloissa. Ja siinä, käyskennellessään pientä ympyrää asfalttisella pihamaalla, mies väliin epäselvästi pulisi, väliin taas kovalla äänellä hihkui aivankuin löysätäkseen mustan sielunsa liiallista painetta. Muistan oikeastaan ainoastaan yhden Kalle Salmisen hihkaisun: "Se oli vasta ensimmäinen natsi — muita seuraa pian perässä." — Ja samanaikaisesti, uhkailujaan hihkuessaan, mies pyyhki veren tahrataa veistä näläinaansa.

Käsitettyäni miehen puukottaneen jotakuta ja

tilanteen yhäkin olevan varsin kriittillisen huusin muutamille, Kasin edustalta jo liikkeelle lähteneille miehille: "Veitsi on saatava mieheltä pois, mutta etsikää jotakin kättä pidempää aseiksi." Pari miestä katosikin samassa etsimään seivästä tai jotakin senkaltaista asetta. Muut sekä minä lähestyimme verkalleen puukottajaa, kaikki eri taholta. Meitä oli puolen tusinaa miestä, ja Salmiselle näytti tulevan hätä käteen. Lähestyessämme häntä lausuin hänelle useita kertoja tiukan käskyn: "Heitä veitsi hyvän sään aikana käsistäsi", eivätkä komennot olleet tekemättä mieheen vaikutusta. Yks'kaks' hän heitti veitsen kädestään sellaisella voimalla, että se pihamaan asfalttiin kalahdettuaan kieri vielä kymmenkunta metriä, päätyen vasten jalkakäytävän reunaa Ysin edustalla. Eräs piirittävistä miehistä, nimeltään Bärhund, riensi sieppaamaan veistä, mutta kiljaisin hänelle: "Älä koske paljain käsin siihen — yhdet sormenjäljet riittävät — ota nenäliina tai mikä rätki hyvänsä käteesi ja kääri sitten veitsi siihen." Ja katsoin asialliseksi vielä lisätä: "Pidä veitsi tallessa — sitä tarvitaan oikeudessa."

Niiden muutamien sekuntien aikana, mitkä kuuluivat kohdistaussani huomioni veitseen sekä sen perään juoksevaan Bärhund'in, tapahtumat ehtivät aloittaa todellisen vyörynnän. Kääntyessäni jälleen pihamaan taholle havaitsin ajolahdin alkaneen, Salminen juoksi henkensä edestä karkuun entistä lukuisammaksi paisunutta miesjoukkoa, joka sekavana rykelmänä laukasi aivan karkurin kanta-päillä. Takaa-ajajilla oli minuun nähden useiden kymmenien metrien etumatka ottaessani itse pikälähdon samaan suuntaan. Pihamaa kaarsi suorassa kulmassa house Kypin takaa vasemmalle, jatkuen siinä suunnassa noin viidenkymmenen metrin matkan, kunnes päättyi kaksinkertaiseen piikkilanka-aitaan. Aitojen välissä oli samasta materiaalista kyhättäjä häkkyröitä.

Ehdittyäni vihdoin perille piikkilanka-aitauksen nurkkaukseen, mihin Salminen pikajuoksu oli päättynyt, tilanne oli hirvittävä. Kymmenkunta nuorta ja vahvaa miestä, niin monta kuin käsiksi suinkin pääsi, hakkasi ja potki puukottajaa, joka yritti suojata itseään käsillään. Iskujen ja potkujen jatkoksi kiljuttiin ja kirottiin. Tuntui siltä, kuin jokainen olisi kadottanut järkensä, ja että jokainen erikseen tahtoi tappaa verityöntekijän. Onnistutuani suurin ponnistuksin ja itsekin keuhkojeni koko voimalla komentosanoja karjahdellen tunkeutumaan uhrin viereen havaitsin hänen loppunsa olevan lähellä. Mies istua kökötti täysin avuttomana maassa, molemmin käsin ruhjottua päätään yhäkin suojaten, kaljun pääkuorensa pahoinpitelystä jo sinertyessä. Ja ne sanat, mitkä Salminen ennen tajuntansa lopullista menetystä lausui, kuuluivat: "Jumalan tähden, pojat — lopettakaa jo." — Tällöin tavallani minäkin menetin malttini. Ryhdyin tyrkkimään ja tempomaan hurjistuneita tovereitani estääkseni näytelmän päättymisen lopulliseen onnettomuuteen. "Lopettakaa", karjuin. "Emme me häntä tappaa tahdo — enempää hän ei kestä." Ollessani vielä piestyn ja potkivan miespoloisen vieressä, kuulin selkäni takaa raivokasta mutinaa ja ähkinää. Pyörähdettyäni ympäri ehdin parahiksi molemmin käsin vastaanottamaan ison, arviolta kymmenen kilon painoisen kiven, minkä eräs kookas joensuulainen mies oli juuri irroittanut kämmenistään päänsä päältä Salmisen pään menoksi. Omat käteni ainoastaan kos-

kettivat putoamassa olevaa kiveä, joka kaikeksi onneksi muutti sen verran suuntaa, ettei osunut uhrin päälakeen, vaan tömähti mitään vauriota aiheuttamatta maahan. — Tällä välin olivat aseistetut Tommit vihdoin viimein saapuneet paikalle mukanaan samat työntörrätsat, joilla Salmisen kuoliaaksi puukottama toverimme oli joitakin minuutteja aikaisemmin viety läheiseen leirisairaalaan. Puukottajan henki haparoi noin vuorokauden ajan elämän ja kuoleman rajoilla, heräten sitten uuteen eloon. Lopullinen toipuminen vaati parisen viikkoa, minkä jälkeen Salminen vapautettiin. Hän sai viranomaisilta luvan matkustaa Lontooseen etsimään itselleen työpaikkaa.

Kalle Salminen astui näyttämölle yllättäen tuona kauniina keväisenä sunnuntaipäivänä. Asuinkomeronsa rauhassa ja yksinäisyydessä hän oli kuluttanut sekä aikaa että nähtynyt vaivaa hioskellessaan anastamansa pöytäveitsen katkaistua päästä teräväksi pistoaseeksi. Ja heti nimenhuudon jälkeen kyseisenä päivänä hän oli pakannut vähäisen irtaimistonsa matkustuskuntoon, ajellut partansa sekä pu-keutunut parhaimpiinsa. Edellä tuli jo mainituksi, ettei mies ollut välittänyt kiertää solmiota kaulansa ympäri. Laskeutuessaan kaikki valmistelut suoritettuaan portaita alakertaan Salminen oli käyttäytynyt omituisesti. Niinpä hän oli muun muassa kiljaissut, että hänellä oli hirttopuku yllään. (Paidan kaulus auki, ja Englannissa jokainen murhaaja hirtettiin.) Kohdattuaan ulkoportaitten edustalla kookkaan Karvisen sekä heiveröisen Huppusen, molemmat karjalaispoikia, Salminen oli yrittänyt lähestyä ensiksimainittua, jota hänen tiedettiin vihaavan. Karvinen kuitenkin aavisti pahaa, ja kun hän oli sekä kookas että väkevä, hänelle ei tuottanut suurtakaan hankaluutta pitää Salminen loitolla itsestään. Nähtävästi Salminen oli niitä miehiä, joiden rohkeus ei riittänyt käydä isompiensa kimppuun. Olipa kuinka tahansa, Salminen oli yht'äkkiä kääntynyt lyhytkasvuiseen ja hintelän Huppusen puoleen, mainiten, että hän haluaisi hiukan keskustella tämän kanssa. Ja pahaa aavistamaton Huppunen oli vetäytynyt Salmisen kanssa syrjään. Miehet olivat ehtineet kävellä rinnatusten jalkakäytävällä ainoastaan muutamia metrejä, kun Huppunen oli äkkiä lyhyistynyt ääntä päästämättä maahan, nähtävästi kuolleena. Salminen oli pistänyt häntä salakavalasti omatekoisella pistoveitsellä alitapain suoraan sydämeen, jonka toiminta päättyi noin viidentoista sekunnin kuluttua. Mitään tiettyä kaunaa ei Salmisen ja Huppusen välillä ollut milloinkaan ollut, mutta vähän ennen veritekoa viimeksimainittu oli käyttäytynyt tavalla, mikä mahdollisesti oli Salmista ärsyttänyt. Salmisen lähennellessä Karvista Huppunen oli ikäänkuin mennyt miesten väliin. Sekä Karvinen että Huppunen olivat olleet pesemässä aikaisemmin mainitun verilätäköön tahrinmaa porrastasannetta, ja kummallakin oli ollut käsissään vast'ikään tyhjentyänsä sinkkiset vesisangot. Karvisen tyrkkiessä omalla sangollaan Salmista kauemmaksi luotaan, Huppunen oli tyhjentänyt sankonsa pohjalle jääneet muutamat vesipisarot ahdistelijan pyhäpuvulle. Ja se sitten jäikin Huppusen viimeiseksi teoksi.

Joitakin asiaa, tai päivän tapahtumia sivuavia seikkoja tahdon vielä mainita. — Kotikommunistimme eivät tunnustaneet käsitettä suomalainen,

vaan heidän mielestään kaikki, jotka olivat toista mieltä kuin he, olivat natseja. — Brittiläinen, suljettujen ovien takana istuntojaan pitänyt oikeus tuomitsi edellä mainitun, kotikommunistien kuritusretkeä johtaneen perämiehen kahdeksi kuukaudeksi linnaan, mutta vapautti Salmisen taposta, jota aikaisempaan viitaten saatettiin yhtä hyvin pitää harkittuna tekona eli murhana. Poliittiset intressit näkyivät vaikuttavan oikeuden päätöksiin. Ja edelleen. Kun suomalainen oikeus useita vuosia myöhemmin käsitteli Salmisen tapauksen, ta-
pahtumapaikka oli muistaakseni Helsingin raastupa, sekin vapautti Salmisen vastuusta suunniteltuun ja harkittuun miestappoon, jonka me kaikki, Huppusvainajan vankitoverit, käsitimme murhaksi. Olin oikeusistuntojen aikana laivassani kaukovesillä enkä niinollen ollut tilaisuudessa istuntoihin osallistumaan enkä edes sitä tarkoin seuraamaankaan, mutta tulin muutamien myöhäistietojen nojalla edellään otettuun käsitykseen. Jos jollakulla virkaveljistäni olisi hallussaan tarkat tiedot Kalle Salmisen tapauksen käsittelystä Helsingin raastuvassa, pyydän häntä tuomaan ne julki lehtemme palstoilla. Tiedän Salmisen syyttäneen minua oikeudessa jonkinlaisesta raakuudesta. Olin hänen sanojensa mukaan verityön jälkeisen kostonäytelmän aikana kehoittanut tovereitani ottamaan hänet hengiltä. Se on varmastikin törkein valhe, minkä Salminen oikeudessa esitti. Olin jo hyvissä ajoin ennen oikeudenkäyntiä saanut tilaisuuden antaa puolestani kirjallisen todistajalausannon, jonka perusteella yksistään Salminen olisi pitänyt tuomita harkitusta taposta, minun mielestäni murhasta. Ja olen varma muutamien muidenkin entisten vankitovereitteni, joita isänmaallisuutensa takia haukuttiin natseiksi, antaneen samantapaiset lausunnot. Tulokoon mainituksi sekin, että englantilaisessa oikeudessa esiintyi kuusi silminnäkijää ja korvin kuulijaa Salmista vastaan, eikä ainoatakaan hänen puolestaan. Siitä huolimatta oikeuden päätös oli sellainen kuin oli. — Niinpä täydellä syyllä kysymme, tapahuiko samankaltainen näytelmä suomalaisessa oikeudessa? Asia tuskin lienee vielääkään liian vanha uudelleen esille otettavaksi? Onhan vanhoja oikeuksien oikeudettomuuksia pengottu aikaisemminkin. Jos nimittäin Salminen olisi täydellisesti vapautettu vastuusta suomalaisessakin oikeudessa, olisi tapahtunut siten, että Huppusta, niin vainaja kuin hän olikin, olisi syytetty esimerkiksi päällekkäämisestä. Sillä senkin tiedän, että Salminen oli la-verrellut oikeudessa toimineensa itsepuolustuksessa, koska hänen henkensä mukamas oli ollut vaarassa. Silkkää valhetta kaikki tyyni. Vaikka Huppunen olikin lähtöisin köyhästä kodista, hänkin oli vapaa sekä täysillä kansalaisoikeuksilla varustettu Suomen tasavallan kansalainen, jonka jälkimainettakaan ei millään oikeudella ole oikeutta halveksia hataran asiain käsittelyn kautta selvät todistajalausannot sivuuttaen. Olen valmis todistamaan senkin, ja teenkin sen tässä yhteydessä, että Huppunen oli sekä sopuisa luonteeltaan että tunnollinen kaikissa tehtävissään, ja että hän oli rehellinen suomalainen merimies, jolle isänmaaa merkitti paljon.

Keväinen sunnuntaipäivä, rauhallisena valjennut, tulvillaan auringonpaistetta, oli huhtikuun kahdeskymmenes — Adolf Hitlerin syntymäpäivä.

SR:n TOIMINTAA JA TIEDOTUKSIA 1. 10.—30. 11. 1960

Liiton hallituksen kokouksia on pidetty lokakuun 12 ja 28, sekä marraskuun 11 ja 17 päivänä. Sääntöjen 9 §:n mukaisesti on radiosähköttäjä Yrjö William Antila, jäsennumero 785 poistettu liiton jäsenluettelosta 28. 10. 1960 lukien.

Sääntöjen 30 §:n 4) mukaisesti on radiosähköttäjä Tor-Leif Wikberg, jäsennumero 782, erotettu 28. 10. 1960 lopullisesti liiton jäsenyydestä jatku-
neen alkoholin väärinkäytön takia sekä merellä että satamissa. Samasta syystä oli Wikberg erotettuna liitosta jo ajalla 6. 10. 58—1. 11. 59.

Lokakuun 30 päivänä irtisanoi liitto Merenkulun Työnantajaliiton ja Utrikessjöfartens Arbetsgivareföreningin kanssa voimassa olevat, radiosähköttäjiä koskevat työehtosopimukset päättyviksi joulukuun 31 päivänä 1960. Neuvottelut uudesta työehtosopimuksesta aloitettiin marraskuun 15 päivänä.

Merkonomi Matti Kettuselle, jäsennumero 828, on myönnetty hänen toiselle toimialalle siirtymisensä johdosta pyytämänsä ero SR:n jäsenyydestä 11. 11. 1960 lukien.

Viestijohtaja Eino Tuomas Lepistö, jäsennumero 307, on saanut pyytämänsä eron SR:n jäsenyydestä 31. 12. 1960 lukien.

Ruotsin kurinpitolautakunta on 26. 10. 1960 lähettämässään kirjeessä ilmoittanut kurinpidollisena toimenpiteenään, että radiosähköttäjä Pekka Juhani Miittiselä on ainoa kielletty oikeus toimia laivaradiosähköttäjänä, koska hänen sopimaton esiintymisensä palveluksessa sekä muut esille tulleet seikat osoittavat hänet sopimattomaksi toimimaan laivaradiosähköttäjänä.

Merenkulkijajärjestöjen ja varustamoyhdistysten välillä käytyjen neuvottelujen tuloksena perustettiin marraskuun 21 päivänä 1960 Kauppalaivaston Työturvallisuuslautakunta — Handelsflottans Arbetskyddsnämnd, jonka tarkoituksena on myötävaikuttaa työturvallisuuden edistämiseen ja tehostamiseen suomalaisilla ulkomaanliikenteen kauppa-aluksilla. Lautakunta toimii neuvoo-antavana elimenä merimiesten työturvallisuusksymyksissä ja iäristää tarpeellista tiedotus- ja valistustoimintaa. Pyrkimyksenä on nimetä jokaiseen alukseen työturvallisuusasiamies, jolle vahvistetaan erikoinen ohjesääntö. SR:n edustajana Työturvallisuuslautakunnassa on Erkki Koivisto ja hänen varamiehensä Tarmo Nuotio.

Helsinki: 30. 11. 1960.

Tj.

OMA PALSTA MERENKULKIJOLLE

Maaliskuun 18 päivänä 1959 tehdyllä kauppa-kirjalla osti Suomen Merenkulkijain Säätiö 5 ha suuruisen rantapalstan, joka sijaitsee Velskolan Pitkäjärven rannalla Espoossa. Helsingistä on sinne matkaa 30 kilometriä. Palstaa on tarkoitus käyttää merenkulkijain lomanyvietto-, retkeily- ja urheilutarkoituksiin. Ennenkuin palstaa voidaan käyttää, on sinne tehtävä tie. Oy Sea-Import Ab on luvannut suorittaa tien tekemisestä aiheutuvat kustannukset. Tietyöt on tarkoitus aloittaa keväällä 1961.

HYVÄ RADIOSÄHKÖTTÄJÄVELI

Aikoinaan kevättälvella käännyin laivoilla palvelevien Suomen radiosähköttäjien puoleen "Radiosähköttäjä"-lehden sekä postitse lähettämäni monisteen välityksellä. Vetoomukseni aineiston lähettämiseksi onkin kartuttanut maantieteen opetuksessa käytettävää havaintomateriaaliaiaini maisemapostikorttien, postimerkkien, tulitikkuetikettien, matkailumainoskirjasten, rahojen yms. muodossa.

Kun lähettäjät eivät yleensä ole halunneet arvokkaistakaan lähetyksistä mitään korvausta, jouduin harkitsemaan vastapalvelumuotoa ja siten asettain oheisen näytteen mukaiseen "Merenkulun uutiskatsaukseen".

Ollessani radiosähköttäjäaikaanani yleensä vuosi-kaupalla pois kotimaasta (mm. S/S NIDARHOLM ja S/S OLOFSBORG) oli kokemukseni, että Suomen merenkulkua koskevat uutiset ja tiedot olivat laivalle tervetulleita. Näitähän saimme silloin tällöin "midshippiin" vaimojemme lähettämistä sanomalehtileikkeistä, jotka sitten kiersivät miehestä mieheen hyvin haluttuna luettavana. Etenkin laivojen päälliköt ja päällystö yleensä olivat kiinnostuneita tämänkaltaisista uutisista ja olivat ne sopivaa keskustelun pohjaa upseerimesseihin.

Menetelmäni on ollut nyttemmin seuraava: Saatuaani kortin tms. lähetyksen olen paluupostissa lähettänyt kulloinkin postitusvuorossa olevan katsauksen osoitukseksi lähetyksen perilletulosta ja jonkinlaisena lahjana vastapalveluksena.

Jotkut asiat näissä katsauksissa saattavat tosin olla tuttuja, taikka eivät ehkä muuten kiinnostusta, mutta toisaalta taas useinkin lehdistä ja radiouutisista saattaa jäädä monikin asia huomaamatta. Mutta näin ne tulevat talteen ja ovat jälkekinpäin löydettävissä, jos niitä viitsii säilyttää. Etenkin kaukomatkojen laivat ovat lausuneet katsaukseni tervetulleiksi ja olen koettanut kehittää niiden luonnetta radiosähköttäjien antamien osviittojen mukaan.

Lisäksi kuorien päällä olevat käyttämäni erikoismerkit ovat olleet tervetulleita, sillä vaikkei niitä itse keräisikään, niin niitähän voi aina käyttää "good will'in" hankkimiseksi antamalla niitä agentteille, shipsoille, lääkäreille jne, jotka ainakin kaukomailla olivat niistä kovasti kiinnostuneita. Suomalaisista vaihtomateriaalia voin myöskin lähettää tarvittaessa.

Panepa siis kortti — nätti maisemasellinen — tulemaan osoitteellani, olkoonpa, että se olisikin jostain lähimaastakin, sillä kaikki, mikä lisää vieraiden maiden tuntemusta, on tervetullutta. Vastapalveluna tulee sitten vuorossa oleva "katsaukseni".

Best 73 om and good luck!

Weikko P. Koskela

(Tilanpuutteen aiheuttamaa näyte-"Merenkulun uutiskatsauksen" tästä poisjäämistä valitamme. Katsausnäyte oli mielestämme erinomainen. — Toim.

SEA-IMPORT

JÄLLEEN LAHJOITTAJANA

Liitto sai 40-vuotisvastaanotollaan jälleen rahalahjoituksen Oy Sea-Import Ab:ltä. Lahjoitus oli suuruudeltaan 100.000 markkaa, joten liittomme ja sen Tukirahasto Kipinä ovat saaneet neljän kuukauden sisällä mainitulta yhtiöltä lahjoituksena yhteensä 300.000 markkaa.

Aikaisemmin on Sea-Import lahjoittanut 200.000 markkaa Suomen Merimies-Uniönin tuberkuloosirahastolle sekä 250.000 markkaa 24 merenkulkijaperheen ilmaiseen, viikon pituiseen lomailuun S. Merimies-Uniönin lomakodissa Lohjalla. Neljä radiosähköttäjäperhettä pääsee tästä lomaviikosta nauttimaan. Merkittäviä summia.

Liiton hallitus esittääkin täten parhaimmat kiitoksensa Sea-Importin johdolle toivoen samalla, että laivaradiosähköttäjät käyttäisivät tulevana vuonna lisenssiasioissaan entistä tehokkaammin hyväkseen Sea-Importia. Se koituu asiakkaiden ja toistenkin merenkulkijain hyväksi.

SR:n hallitus

TOIMIPAikkojen vaihdokset LAIVOISSA

AJALLA 1. 10. 60— 30. 11. 60

12. 9. 60	Sandström Gustaf	m/s Sirius
16. 9. 60	Suutarinen Leo	m/s Simpele
30. 9. 60	Uusitalo Erik	s/s Margareta
1. 10. 60	Ahlqvist Frej	m/s Ragny
3. 10. 60	Mikkola Tapio	s/s Ramsö
3. 10. 60	Grahn Guy	s/s Aura
3. 10. 60	Hämäläinen Leo	m/s Outokumpu
14. 10. 60	Roos Jorma	s/s Kenneth
18. 10. 60	Stenberg Paul	m/s Araquaya
21. 10. 60	Hyvönen Viljo	s/s Arkadia
21. 10. 60	Mäkelä Viljo	s/s Alppila
24. 10. 60	Arjamaa Kaj	m/s Angra
25. 10. 60	Hovikoski Pekka	s/s Bore
25. 10. 60	Lemberg Rolf	m/t Olav

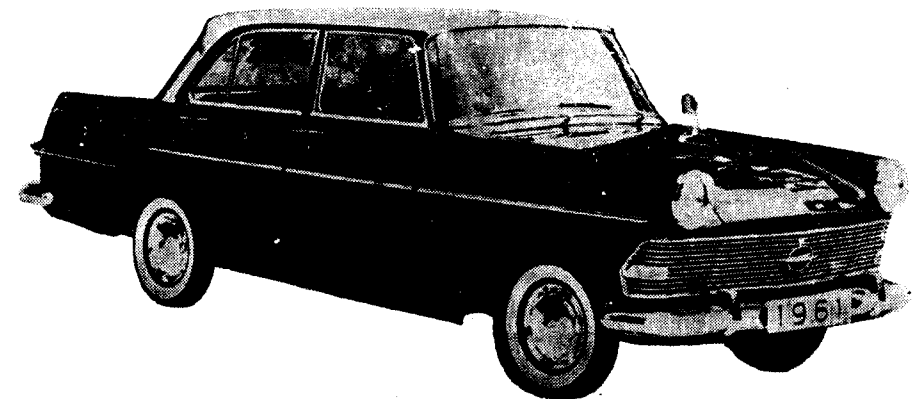
Vapaina 31. 10. 60 Reino Astola, Bertel Virkkumaa, Kalevi Attila, Pertti Särkkä, Kalevi Mäkinen, Eino Jokinen.

1. 11. 60	Oksanen Jaakko	m/s Degerö
1. 11. 60	Laine Kauko	s/s Houtskär
2. 11. 60	Pussinen Aulis	s/s Bodal
3. 11. 60	Laine Into	s/s Bore
3. 11. 60	Klipa Lars	m/s Inha
7. 11. 60	Häkkinen Jouko	m/s Aino
9. 11. 60	Ahlgren Aarno	m/s Aurora
18. 11. 60	Långholm Bo	s/s Argo
19. 11. 60	Heinänen Viljo	s/s Dagny
22. 11. 60	Eskola Pentti	s/s Ledsund
28. 11. 60	Jokinen Eino	m/s Pronto

Vapaina 28. 11. 60 Bertel Virkkumaa, Pertti Särkkä, Kalevi Mäkinen, Antti Lahti, Toivo Santala, Esko Jokinen.

Kapteeni omassa laivassaan — sehän se on jokaisen merimiehen unelma!

Täydellä ylpeydellä hän voikin sanoa **OPEL Rekord** autotaan samaa kuin laivastaan "sen veroista saa hakea"!

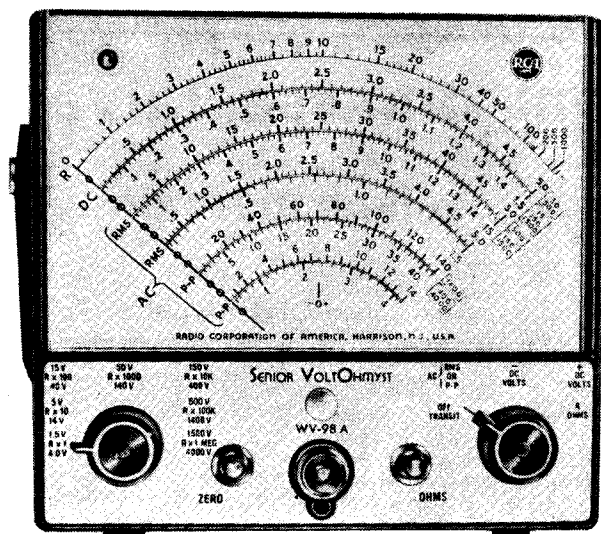

OPEL Rekord on omistamisen arvoinen, sulavalinjainen, voimakas — oikea ilma-aaltojen halkoja. Hankkiessanne sen Nikola-jeffilta, saatte samalla sellaisen erinomaisen huollon minkä vain 50 vuoden kokemus alallaan suo.

Valtuutettu GM-myyjä:

OY NIKOLAJEFF AB

HELSINKI - MIKONKATU 19 - PUHELIN 11 105

RCA Senior VoltOhmyst putkivolttimittari WV-98 A

- suuri, helposti luettava laajakulma-asteikko
- tasajännitteet voidaan mitata 50.000 volttiin saakka
- WV-98 A Senior VoltOhmyst mittaa suoraan "huipusta huippuun" jännitteet sekä sinimuotoisen jännitteen tehoarvot erillisillä mitta-asteikoilla

Valmistaja:

RADIO CORPORATION of AMERICA
New York

Maahantuoja:

HAVULINNA Oy

Sähköosasto
Helsinki, Vuorik. 16. Puh. 61 451

TASAVIRTAMITTAUS:

7 jatkuvaa aluetta... 0 — 1,5, 5, 15, 50, 150, 500, 1500 V

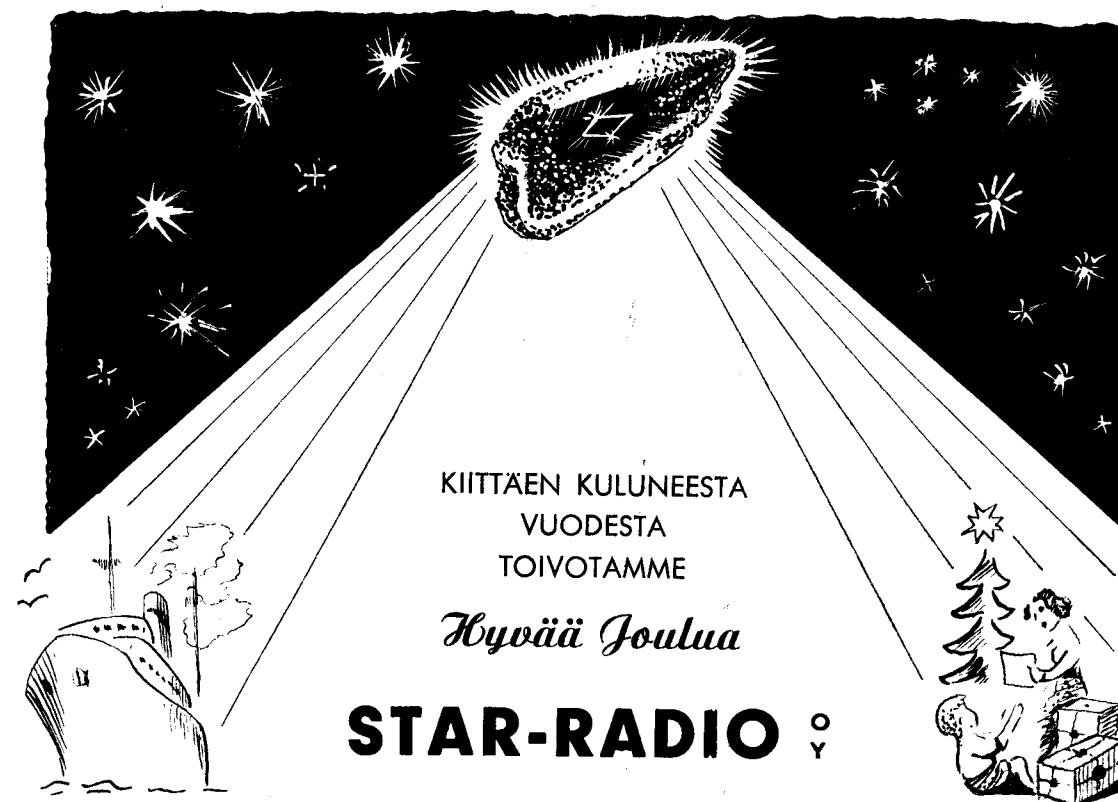
Sisäänmenovastus kaikilla alueilla 11 MΩ
Herkkyyks 1,5 voltin alueella 7,3 MΩ/V
Tarkkuus kaikilla alueilla ± 3 % täydestä asteikosta.

VAIHTOVIRTAMITTAUS:

Huipusta — huippuun alueet:
0—4, 14, 42, 140, 420, 1450, 4200 V
RMS- (tehoarvo) alueet:
0—1,5, 5, 15, 50, 150, 500, 1500 V

VASTUSMITTAUS:

7 jatkuvaa aluetta 0—100 MΩ

Views of the contents of the issue

The union of Finnish Radio Officers has celebrated its 40th anniversary

On November 21st, 1920 25 participants to the first international radio officers course of Finland met with two Finnish radio officers who had previously passed the international examination in Denmark, in order to establish a trade union of their own. The new union was given the name "Suomen Radiosähköttäjälitto ry". At that time, certain Finnish vessels had already been equipped with radiotelegraph equipment and therefore it was understood that the economical and social position of the new profession had to be secured.

Education of the ship radio operators in Finland was not feasible before the autumn of the year 1920 so that by that time only four Finnish nationals had passed the examination in Denmark. The National Defence was responsible for the forming of ship operators up to the year 1926, after which time the training was transferred to the postal and telegraph administration. In addition to the courses sponsored by the PTT administration, three courses — in Swedish — have been held in Mariehamn after the last war. The demand for ship operators has stipulated when new courses have been started. Qualification for

the course has been the 5th grade of high school and priority has been given to such applicants who are holders of military radio operators certificate or who otherwise are in possession of equivalent knowledge and skill. The recent courses have lasted for about nine months. During the forty years that have passed over 900 2nd class operators have been formed; out of these, over 200 have later passed the 1st class examination.

Most of the new operators have entered the service of the merchant navy after the end of the course. A part has later moved to coast or aeronautical stations or to other land positions. This transfer has been and still is quite considerable. According to a statistical survey based on a period of ten years, the average service period of radio officers on board ships is only eight years. It should be mentioned in this connexion that during the recent years, about 50 Finnish radio officers have served — partly due to excessive supply of operators on Finnish vessels, partly due to better wages — on board Swedish vessels.

The wages and working conditions of the ship radio officers are regulated by the agreements made between the Union and the shipowners. The first agreement on minimum wages was concluded already on December 6th, 1920 with the company "Uudenkaupungin Valtameri Oy". The first official agreement made between the Union and the Finnish Steamship Co. dates back